

Krásný profil hlavy na anglické pohlednici ze začátku 20. století

Dlouhosrstá kolie a čas...

Dlouhosrstá kólie – elegantní, důstojný a pracovní pes. Jaká byla její cesta v průběhu století? Unikátní staré fotografie a texty nás překvapí svojí nadčasovostí...

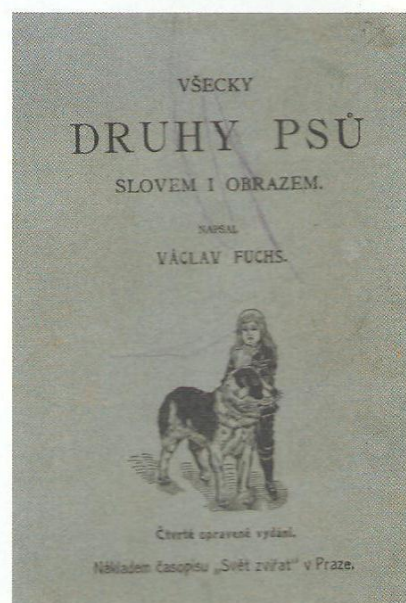
Collie jsou nyní psy **vůbec nejmodernějšími!**

Václav Fuchs – Všecky druhy psů slovem i obrazem (1903)

Jsou nyní psy vůbec nejmodernějšími! Krásný „Collie“ se těší teď největší oblibě ze všech přepychových druhů a zvláště u nás v Čechách domáhá se znenáhla téměř práva domácího a významu nad jiné vynikajícího. Collie však to také zaslouží nejen pro ušlechtilé půvabné své vzezření a krásný vzhled, ale i pro své milé, líbezně vlastnosti, které činí ze škotského ovčáka jako ozdobu salonů, tak výtečného strážce dvoru i domu a věrného, ostražitěho průvodce. Jedinou chybou, kterou špatně vychovaní a zejména bitím drezovaní a zkažení Collie trpívají, jest neobyčejná bázlivost a plachost, kvůli kterým pak nelze psa takového užiti ku průvodu zejména ve velkých městech, kde jezdí mnoho povozů, tramvají a automobilů. Vada taková pak se odvyká velmi nesnadno. Řádně vychovaný Collie však jest naopak pravou perlou mezi psy přepychovými, s nadáním neobyčejným a inteligencí

téměř úžasnou, pro kterou se staví n. p. v řadách psů válečných s ayredalle – terrierem na místo nejpřednější.

Škotský pes ovčácký ale není psem pro každého! Ušlechtilý Collie vyžaduje od svého pěstitele vždy velmi jemnocitného porozumění, téměř lidským rozumem nadaný. Za to však jako zvíře vzácné povahy při správném, dobrém zacházení bohatě vše odplácí nevýslovnou věrností a oddaností, s jakými se jedině svému pánu a jeho rodině věnuje. Kdo chce za psa jen menší obnos vynaložiti, ten ať Collie vůbec nekupuje. Vzorně vychovaný škotský pes ovčácký nemůže být ani za nízkou cenu koupen. Mimo dobrého zacházení vyžaduje Collie také svědomitě péče o srst svoji, má-li se zaskvěti v plné své krásě. Péče ta ale nespočívá snad jen v tom, aby pes byl ostrým mýdlem umýván nebo aby jeho nádherná srst hřebem pročešávána. Co se týče povšechné-

Škotský ovčák u nohou své majitelky.

ho vzezření musí se dobrý Collie pružně a lehce pohybovat, a nesmí býti příliš malý a nízký. Normální výška psů škotských ovčáckých obnáší 55 až 60 cm, fen pak 50 až 55 cm. Nikdy nesmí míti ráz chrpovitý, zejména co se hlavy týče, ale také ne ráz settra s plným měkkým okem, silně opeřenými běhy, krátkou silnou vlnkou a slechy

Jedinou chybou, kterou špatně vychovaný a zejména bitím drezovaný a zkažený Collie trpívá, jest neobvyčejná bázlivost a plachost, kvůli kterým pak nelze psa takového užiti ku průvodu zejména ve velkých městech

Škotský ovčák „Glücks Dortmund“.

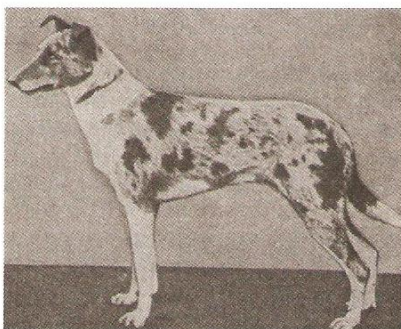
visutými, splývajícími. Nádherných Collie jest původní vlasti hornaté Škotsko, kde skutečně vesměs úlohu ovčáckých psů zastávají, vzdorující hustou svou srstí výtečně drsnému ponebí. Jsou to vzácní psi úžasné intelligence, vedení téměř lidským rozumem, kteří dovedou i ztracené ovce ze svěřeného sobě stáda, mezi sebe větší hejny cizího bravu hravě vyhledati, a zpět domů zase přivést. Skvostný zjev, překrásná

bohatá, skvěle zbarvená srst se sněhobílým límcem kolem krku, bílou lysinou hlavy a bílými končetinami i špičkou ocasu dodává čistokrevným Collie rázu nadmíru malebného. Collie jsou pohledu vážného, nedůvěřivi k lidem cizím, ale až tklivě oddaní pánu svému a jako strážcům se málokterý pes vyrovná. V Německu, Rusku i Francii vybirání jsou Collie s největším zdarem též za psy válečné.

Par bezvadných škotských ovčáků anglického původu.

U nás v Čechách rozšířila se obliba i chov škotských ovčáků teprve v době posledních 5 – 6 let, a to hlavně následkem importu četných vzácných exemplářů těchto krásných zvířat, z nichž některý, jako na př. Proslulý Champion Rakouska mnoha cenami vyznamenaný „Jack Chewiot Royal“, výtečný pes plemenný rozšířil téměř po celých Čechách své potomky. Importován byl vzácný pes ten českým kynologem p. A. Dítěm, jenž se pěstěním Collie hlavně zabývá. Každý pěstitel i laik, jenž si čistokrevného, bez-

Collie krátkosrstý.

vadného Collie chce zakoupiti, musí nezbytně znáti dopodrobna vzorné plemenné známky tohoto druhu psů, německým Collie Clubem (t. č. Stuttgartě) sestavené, aby byl jasně poučen, v čem pravá cena Collie spočívá a záleží:

1. Všeobecné vzezření

Pohyby dobrého Collie, jenž musí míti běhy přiměřené výšky jsou pružné a půvabné. Nikdy nesmí býti škotský ovčák příliš malý. Výška psů budiž 55 až 60 cm., fen 50 až 55 cm. Naprostou chybou jest, má-li Collie ráz, zejména, má-li hlavu chrpovitě podoby. Stejnou chybou jest při Collie ráz settra se svislými slechy, plným, měkkým okem, silně opeřenými běhy a krátkou rovnou vlnkou.

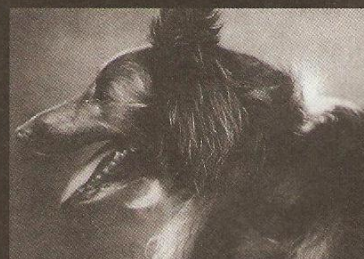
Pohlednice s dlouhosrstou kolí v letní srsti z poválečného Německa.

Kolie doprovázena chlapcem, sloužící jako model pro švýcarské pohlednice z roku 1927.

Kolie ve svém přirozeném prostředí, na pastvině z roku 1912.

Mahagonově hnědá kolie z Anglie z roku 1911.

Kolie s úžasné bystrým výrazem na anglické pohlednici ze začátku 20. století.

2. Hlava

Horní část lebky Collie je úplně plochá: trochu široká tlama, jemně zašpičatělá a značně dlouhá, hořejší čelist o něco málo delší než dolejší. Oči od sebe velmi vzdálené, mandlovitého tvaru, šikmo položené. Kůže na hlavě těsně přiléhající, u koutků úst netvořící žádných záhybů. Uši co možná malé, zpola vzpřímené, když pes věří a naslouchá, jinak nazpět položené a v krčním bílém obojku se ztrácející. Šije dlouhá, klenutá a svalovitá, plece též dlouhé, šikmo postavené,

jemné, prsa hluboká, z předu úzká, ale za lopatkami dobré šířky.

3. Hřbet

Krátký a rovný, podél silné bederní končiny lehce klenutý. Ocas dlouhý se špičkou málo prohnutou z pravidla splývá dolů.

4. Běhy

Přední jsou zcela rovné, se značně plochými kostmi. Prsty jsou dobře klenuté a kompaktní,

chodidla velmi silná. Běhy zadní nesmí mít ani ráz nohou „kravských“, ani být bočité.

5. Srst

Musí mít Collie mimo hlavu a běhy co možná bohatou. Vrchní srst budiž ztuhá napnutá, natažená, tvrdá spodní srst pak buď jako kožešina a tak hustá, že skrze ní lze těžko kůže nahmatati. Hlavně hřívá na krku a prsou má být plná a mohutná. Přední běhy buďte jen slabě opeřené. Na barvě srsti u Collie nezáleží, nejoblíbenější jest však brava tzv. sablé. Zlatožlutá. Správné bílé odznaky límce, končetin a špičky prutu nemají však nikdy chyběti. Pro ocenění škotských ovčáckých psů na výstavách je stanoven následující poměr points: Pro hlavu a výraz Collie 15 points, pro uši 10, šiji a plece 10, běhy a tlapy 15, zadek 10, hřbet a bedra 10, prut 5, srst i s obojkem 20 a pro velikost 5, úhrnem 100 points čili odů. Chybami Collie jsou klenutá lebka, vysoká, špičatá košť tylová, těžké visuté slechy, plné, měkké oko, dlouhé kalhoty běhů a krátký prut.

Mimo dlouhosrstých Collie existuje také krátkosrstá odrůda škotských ovčáků, srsti úplně hladké, husté a tvrdé na způsob foxterrierů. V našem kynologickém světě jsou ale krátkosrstí Collie skoro neznámi, právě tak, jako Collie kusoocasi, s prutem krátkým a velmi huňatým, jako u vlčích špiců, a pěstí se též jen ve škotské vlasti své.

Collie – není-li přepěstěn, je to zvíře nadané, skoro lidským rozumem

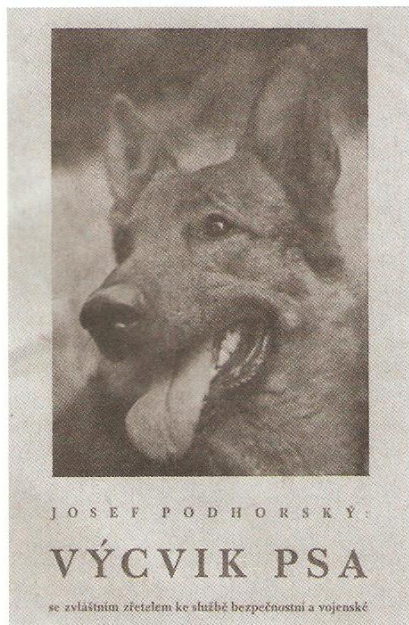
Josef Podhorský - *Výcvik psa se zvláštním zřetelem ke službě bezpečnostní a vojenské (1947)*

Dnešní Collie jest jistě jeden z nejkrásnějších psů, jeho jméno pochází z keltštiny, starého, vymřelého jazyka, užívaného kdysi na Britských ostrovech.

Jeho první obrázek máme z r. 1792 a již tenkrát vidíme typický zjev dnešního standartu. Skotští pasáci ovcí používali ho odedávna. Při střežení stáda o cenu vyhrává Collie pravidelně. Stal se, žel bohu, obětí své krásy a zakrňel jako luxusní pes v salonech.

Vzkřísiti ho znovu jako pracovního psa, bylo by zásluhou

Je typickým angličanem, vlastně skotem, a má některé povahové vlastnosti, které i dlouhými úseky časovými se nevytratily. Pracovati s Collíi není tak jednoduché, zdaří-li se to však, máme klenot nejen výkonný, ale i bezpříkladně krásný.

Není-li přepěstěn, je to zvíře nadané, skoro bych řekl lidským rozumem, ovšem osobitým a naprosto individuálním. Sám jsem po léta choval a pěstoval tyto psy a přiznám se, že jsem k této rase přilnul celým srdcem.

Collie – krásný pes, bohatýr každým coulem

Josef Odvárko – časopis *Pes* 1948 Zařazení skotského ovčáka do skupiny psů plemen služebních

Podmínkou pro zařazení některého plemene do skupiny psů plemen služebních je dědičná vlastnost, jež většině psů téhož plemene dává předpoklad: Schopnost výcviku, odolnost vůči změnám povětrnosti, tvrdost povahy, náležitá velikost, stopovací vloh. Z tohoto hlediska musí být uvažováno, zda collie se k předepsaným úkolům hodí nebo ne.

Připomínám, že i u nás dojde mimo dosud tři stupně zkoušek ve zkušebním řádě předepsaným, k stanovení speciálních zkoušek jak pro psy pro služby sanitní, nošení depeší, psy stádové apod.

Stavba těla collie

Vezměme to od tělesné stavby. Je to pes téže výšky jako plemena dosud uznaná, střední velikost, pohyblivost, vytrvalost, dlouhá srst s bohatou podsadou, jež chrání proti nepohodě. Barva nemůže být rozhodující, na příklad u německého ovčáka vyskytují se psi s barvou světlou a není jim při výkonu služby na závalu. Tlampa psa, zuby tak silné, aby nejen mohly být jako obrana použity, nýbrž i jako zbraň proti útočníku nebo prchajícímu nepříteli, resp. pachateli. Tělesná konstituce, řekl bych, je na příklad tvrdší než u německého ovčáka, kde polovina psů zájde na psinku. Toho u collie není. Tím nikterak nechci snižovat německého ovčáka jako psa služebního.

Schopnost výcviku

Je přece známo, že skotský ovčák, jako každé plemeno používané ke stádové službě, musel být a je učenlivým neb stálým stykem s člověkem je u něho tato vlastnost náležitě vyvinuta. Nadto

skotský ovčák byl prvním psem, který byl k policejní službě vycvičen ve Francii ještě dříve než regenerovaný německý ovčák rytmistra Stephanitze. Mimo to skotští ovčáci byli použiti jako první psi ke službě sanitní a nošení depeší, jak ve válce ruské-japonské v roce 1904, tak ve válce anglicko-burské, s velkým úspěchem. I ve světové válce z počátku to byl collie a airedal (tento jako přímo válečný pes do Německa dovezen a pěstován), kteří konali službu ve vojsku. Německý ovčák teprve během první světové války byl použit díky houževnatosti Němcům vlastní, účelné propagaci, byl pak rozšiřován do jiných zemí, hlavně za účelem získání potřebných devis. Nesporně - dovedli vytěžit, co se vytěžit dalo – skotský ovčák ustupoval ze dnů slávy jako skromný, tichý pes a v reklamě, dělané novému plemeni, úplně téměř zanikl. Ne však pro své vlastnosti! Stal se obětí módy. Svou schopnost ve výcviku prokázal i u nás měrou dostatečnou. Připomínám jen feny p. Kvasničky z Pardubic, psa pana Mirvalda ze Dvora Králové, kteří složili zkoušky ZD, ale i ZV, fena p. Filipa z Prahy, která i na závodech se čestně mezi ostatními služebními psy umístila.

Schopnost k výcviku skotského ovčáka je tudíž mimo pochybnost.

Použití psa k různým službám nesmí být výsadou několika, Němci určených plemen, ale schopností jednotlivých plemen.

Tvrdost, povahy, schopnost bránit

Tvrdost povahy, schopnost bránit je náležitě u collie vyvinuta. Tvrdím, že bylo by procentuálně u předvedených psů collie méně vadných v pova-

že zbarvení merle není výmyslem poslední doby, nám ukazuje anglická pohlednice z roku 1923, na které je vyobrazena ležící kolie právě ve zbarvení blue merle.

ze u kteréhokoliv jiného plemene psů služebních. Onen klid, jemnost, jež je collii vlastní, je jen jejich předností. Mnohdy právě ona předstíraná rvavost a řvavost je tím, co má pravou podstatu pravdy zakrýtí. Je pravda, že výcvik collie se musí brát jinými cestami než výcvikem násilným, ale i tento způsob je již u ostatních plemen opouštěn.

Vloha ke stopování

Právě pes stádový, používaný nejen ke hlídání stád, nýbrž i k vyhledávání zaběhlých ovcí, má čich velmi vyvinutý. To ostatně je individuální i u jiných plemen. Co se namluvilo o tom, že boxer nebo rothweiler nemá dobrý nos, a prosím, kolik se jich osvědčilo?

V celku tedy, oprávněně požadavek Klubu zařazení skotského ovčáka mezi plemena psů služebních, jen rozšíří základnu, již potřebujeme ku co největšímu počtu psů vycvičených. Klub podle toho zaměří svůj chov, bude povzbuzovat členstvo, aby své psy cvičilo a tak aby tento krásný pes, bohatýr každým coulem, byl nejen svému pánu k prospěchu, ale celé veřejnosti.

Děkujeme L. Duškové za laskavé zapůjčení historických pohlednic.

A jaká je dnešní dlouhosrstá kolie?

Foto: L. Dušková

Znáte je?

Kolie hrají všemi barvami

To, že v zahraničí a hlavně v USA můžeme narazit na pro nás netypická zbarvení různých plemen, jsme vám ukázali již v minulém čísle (PPČ 3/2014), kde jsme se zaměřili na neuznaná, ale přesto chovateli vysoce žádaná zbarvení různých plemen. Tentokrát se zaměříme pouze na různá zbarvení kolie.

Odstíny AKC uznané barvy sable – sobolí, všechna zbarvení kolíí jsou vždy ve spojení s bílou barvou

Tri-factored Sable – mahagonová

Většinou se vyznačuje tmavě červenohnědým zbarvením, s černým uhlováním a s tříslivými znaky.

Shaded Sable – stínovaná sobolí

Velice tmavě červená až tmavě hnědá, konečky krycí srsti mohou být černé. Zbarvení může být doplněno tříslivými znaky.

Saddled sable – sobolí se „sedlem“

Základ je sobolí s bílou, celé zbarvení je však doplněno o tmavě hnědé až sytě černé „sedlo“. Toto zbarvení je známé i u border kolíí.

Merle a jeho různé odstíny jsou AKC uznané a mezi chovateli velice žádané

Harlequin – harlekýn

Za harlekýny se považují téměř bílé kolie, které na těle nesou sytě zbarvené skvrny. Harlekýn začíná být čím dál víc oblíbený. Důležitá je sytost barevných skvrn.

Pure sable merle – čistá sobolí merle

Štěnata se rodí zlatá s červenými skvrnami – merlováním, s rostoucím věkem zbarvení světlá, až téměř „vybledne“.

Cryptic merle – skryté merle

Skryté merle opět můžeme potkat i u jiných plemen, u kterých se vyskytuje klasické merle. Skryté merle jak již název napovídá, nemusí být na první pohled patrné a jedinec se může zdát např. jako klasický trikolor, avšak někde na těle se může vyskytovat merlování např. mezi prsty nebo na vnitřní straně stehů. Ale může být i nápadnější. Problém u tohoto zbarvení je ten, že při dalším chovu se může stát, že jedinec bude zapsán jako trikolor a jako partner mu bude vybrán pes ve zbarvení merle, bohužel psi se skrytým merle nesou v sobě gen pro merle, proto potomci ze spojení skrytého merle a merle mohou mít těžká postižení – slepota, hluchota zakrnění orgánů. Na obrázku je vidět malé množství merle na hlavě psa.

Sable merle – sobolí merle

Skvrny jsou intenzivnější zbarvené než u čistého sobolího merle a přetrvávají po celý život. Sable merle bývá doplněno bílými a i tříslivými znaky. Sable merle je u chovatelů v USA velice oblíbené a AKC uznané.

Red merle

Red merle je dobře známé zbarvení, se kterými se setkáme např. u border kolíí nebo australských ovčáků, u dlouhosrsté kolie se však vyskytuje velmi vzácně a je neuznané. Jedná se o zbarvení, kde se červené skvrny vyskytují na stříbrném podkladě, zbarvení může být doplněno tříslivými znaky. Na obrázku pětiměsíční štěně.

AKC neuznaná zbarvení**Bi – black – černobílá**

Srst má pouze dvě barvy: čistě bílou se sytě černou, bez tříslových znaků. Zbarvení je AKC neuznané. Stejně zbarvení mohou mít šeltie u kterých je ale uznané.

Black and tan – černá s tříslovými znaky

Srst má stejně jako černobílá varieta pouze dvě barvy: převažující černou a tříslové znaky. Občas se mohou vyskytnout bílé chlupy na hrudi nebo kolem prstů, ale pouze v minimálním množství. Barva je sice zatím AKC neuznaná, ale získává si čím dál víc příznivců.

Solid – jednobarevná

Vyskytuje se velmi vzácně, jedná se o genetickou mutaci. Známá je např. varianta solid gold – jednobarevná zlatá, může obsahovat minimum bílých znaků.

Foto: S. B. Shinrin, pinterest.com

Vyhlášení fotosoutěže s italským chrtíkem!

Při pohledu na malého křehkého italského chrtíka by málokdo tušil, že se v něm skrývá velký sportovec a ideální společník pro cestování. Snímky od vás, které jste nám poslali do fotosoutěže s tímto plemenem, nás přesvědčily o opaku. Za všechny moc děkujeme a tyto otištěné odměníme plánovacím kalendářem. Prosíme majitele vítězných fotografií, aby nás kontaktovali na redakce@pespritelcloveka.cz.

Fotosoutěže

Fotosoutěž „Bud'já, nebo on!“ pokračuje

Hry „kdo z koho“, zápasení s dětmi, přetahování se o hračku či jiné předměty, patří k nejzábavnějším činnostem našich psích miláčků. Přitom určitě není nouze o vtipné situace a momenty, které stojí za uchování v paměti i ve fotoaparátu. Naše velká fotosoutěž „Bud'já, nebo on!“ se týká přetahování psa s kýmkoliv o cokoli. Fotografie vašich psů o velikosti nejmín 300 kB spolu s vaším jménem a poštovní adresou nám pošlete na fotosoutez@pespritelcloveka.cz do 15. dubna. Ty nejzajímavější odměníme plánovacím kalendářem a detektivkami.

Soutěžní foto: M. Rybářová

Kolie byla tak trochu náhoda

Nikdy pro mě nebyla plemenem, které by mě nějak zvlášť zaujalo, plemeno, u kterého bych si řekla, že ho prostě musím mít. Snad to bylo tím, že jsem ji vlastně osobně nepotkala. Ne před tím, než jsem se o ni začala zajímat.

Láska na první pohled

V té době jsem měla, a stále mám, fenku zlatého retrívra Meggy – Hermeti z Vlčí stepi, se kterou jsem navštěvovala místní cvičák. Jednou jsem se tam setkala s trikolorní šeltičkou, která byla tehdy poměrně nervózní a stranila se psů a cizích lidí. Zdála se mi děsně roztomilá, a tak jsem si k ní klekla a promluvila na ni. Ona se na mě podívala, podala mi nejdřív jednu pacuku, pak obě dvě, zavrtěla ocáskem a já se do ní zamilovala. Pořád jsem na ní musela myslet a úplně nejraději bych si ji adoptovala. Teď vám možná vrtá hlavou, proč nemám šeltii, ale kolie. Odpověď je jednoduchá: je to jen kvůli velikosti. Vyrůstala jsem s německým ovčákem a nedovedu si představit, že bych měla malého psa. Samozřejmě jsem hned myslela na to, že šeltie má i svou větší verzi. Sice toho ve skutečnosti šeltie s kolii mají pramálo společného, ale od té doby pro mě byla kolie jasná volba.

Dlouhé čekání se vyplatilo

Začalo tedy poohlížení po inzerátech a chovatelských stanicích a některé z nich jsem později kontaktovala. Měla jsem postupem času několik rezervací na štěňátko, ale vždy to z nějakého důvodu nevyšlo. Až přibližně po dvou letech se na mě usmálo štěstí, a ne ledajaké! Konečně jsem měla svou vytouženou kolii, ze které vyrostla nádherná a výstavně úspěšná fenka. Ovšem nejde jen o vzhled, ale také o její povahu. Saphira – New Face of African Gold je sebevědomá, aktivní, chytrá a naprosto oddaná. Cizí lidi ignoruje, ale na mě pokaždé hledí jako na svého boha a já ještě dnes, po sedmi letech, na ní mohu oči nechat. Pro mě je naprosto výjimečným psem, se kterým jsem toho spoustu zažila, včetně odchovu jejích dvanácti štěňátek. Není tedy divu, že jsem si vloni pořídila další kolii, blue-merle fenečku Neytiri – Designed for Niarra African Gold, která je zároveň Saphirky vnučkou. Saphira a Neytiri jsou každá trošičku jiná, ale obě jsou oddané až za hrob.

Není to gaučák

Kolie mi naprosto vyhovuje, je velice učenlivá a přizpůsobivá. Pokojně leží u vašich nohou nebo s vámi nadšeně lítá po horách. Je přesně

taková, jakou si ji člověk udělá. Hodně lidí ji považuje za „gaučáka“, ale není to tak, ona je aktivní a pohyb miluje. V České republice je bohužel jen pár lidí, kteří se se svými kolie aktivně věnují nějakému sportu, většinou je to agility, obedience, dog dancing nebo

pasení. Moc bych kolii přála více takových aktivních majitelů, protože kolie opravdu gaučáci nejsou! Vidím to na svých holkách. Ty jsou nejšťastnější, když s nimi vyrazím někam ven, ať už na procházku, na cvičák nebo kamkoliv jinam. A není nic hezčího, než pohled na šťastnou kolii, která je ve svém živlu. Pro zajímavost ráda uvedu, že v Evropě je několik

Anketa
chovatelů

chovatelských stanic, které se zaměřují především na povahu a pracovní využití kolii, a tam není výjimkou vidět dokonce ani psí spřežení plné dlouhosrstých elegantů ve stoprocentním nasazení.

Kolie byla pro mne tou nejlepší volbou

Kolie žije pro svou rodinu, cizí lidé ji příliš nezajímají. Není konfliktní a dobře vychází s dětmi. Není ani agresivní, ale nemá ráda, když je do něčeho nucena, v takovém momentě nereaguje agresivně, ale spíše nejistě a může vzbuzovat dojem, že je bojácná. Důležité je, aby měla pána, který jí bude rozumět. To je potom perfektní dvojka. Ne náhodou jsem už několikrát slyšela větu „Kolie je nejlepším psem mého života.“ A já tuto větu díky Saphirce a Neytiri chápu moc dobře.

Text a foto: Lucie Dušková

Americká kolie, barevný poklad ze zámoří

Kolie podobná všem milované Lassie byla dětským snem mnoha generací a dlouho o ní snila i Lucie Andryšková. Pak přišel ten pravý čas si ji pořídit a tehdy zjistila, že kolie podobné té vysněné se u nás nechovají...

První bílá americká kolie v ČR Glasgowhill's Illuminating

Jste oficiálně prvním majitelem bílé kolie v Čechách. Jaká je vlastně historie bílých kolii?

Ano, první bílou kolii chovanou v České republice je fenka z kanadského importu jménem Glasgowhill's Illuminating neboli Luma. Je bílého zbarvení s blue merle znaky. Přesný původ bílé barvy u kolii je zahalen tajemstvím, ale různé prameny tvrdí, že to mělo být jedno z původních zbarvení u tohoto plemene a dnešní bílé kolie jsou tedy jistou formou návratu. Známa historie bílých kolii se začala psát v roce 1881 v Anglii s narozením fenky bílé barvy se sobolími znaky jménem Lily. V jejím dochovaném třígeneračním rodokmenu jsou však psi pouze plného zbarvení, kteří si zřejmě po generace přenášeli bílý faktor. Lily je prababičkou Ch. Metchley Wonder, jehož jméno nacházíme v téměř každém rodokmenu kolii v USA. Někteří američtí chovatelé byli bílými kolii okouzleni a začali se na toto zbarvení specializovat. Genetika barev nebyla v tu dobu ještě známa a docílit bílých potomků bylo zdoluhavé. Chovatelé se údajně pro docílení čistě bílého zbarvení uchýlili ke křížení s barzoi a samojedy. Později se snažili tento

Americká kolie ve zbarvení dark sable Perfekt Patch Clarion vom Sachsenhof

vliv minimalizovat a začaly se uznávat kolie s bílým tělem a barevnou hlavou či strakáči.

Bílé kolie se prý také několikrát staly obyvateli Bílého domu? Jaká byla cesta americké kolie?

Společníkem prezidenta Lyndona Johnsona byl Blanco a Calvina Coolidge doprovázeli Prudence Prim a jedna z nejslavnějších bílých kolii, pes Rob Roy. Kolem roku 1900 se bílé kolie považovaly za všestranné pracovní psy. Používaly se nejen na pasení ovcí, ale i sobů a někdy je zapřahali i za sáně. Dnešní američtí a kanadští chovatelé je již plně začlenili

Největší exteriérové rozdíly mezi americkou a evropskou linií jsou ve tvaru hlavy, ve výšce a celkové stavbě těla, ale hlavně v barvě.

Americké kolie nejsou oficiálně uznané jako samostatné plemeno, i když některé evropské kluby posuzují kolie s americkým původem dle AKC standardu a kolie z evropských linií dle FCI standardu.

do svých chovů a podporují hlavně instinkty k pasení. V minulém století se bohužel bílé kolie mylně zaměňovaly za zbarvení dvojí merle, které s sebou může nést zdravotní problémy. Toto ovšem pro bílé kolie neplatí. Zdravotně jsou plně srovnatelné s ostatními zbarveními. Rodinný strom kolii dnes končí dvěma typy: evropský výstavní a americký výstavní. Oba dva navazují na viktoriánské kolie, které byly

vyváženy do různých částí světa a tam se dále vyvíjely, což vedlo k rozvětvení na různé typy. Roku 1879 oficiálně importoval do Ameriky první kolii Allen Apgar, a to z Britských ostrovů. Po působivém vítězství na výstavě v New Yorku podlehl vášni pro kolie mnoho dalších chovatelů, jež následovali jeho vzoru. V roce 1886 byl založen Americký klub chovatelů kolii a přijat byl i první plemenný standard pro kolie nového světa. Plemeno bylo v této fázi ještě ve svém vývoji a díky vzrůstající poptávce byly přiváženy do Spojených Států čím dál tím kvalitnější linie. V důsledku bohatého dovozu zaznamenalo plemeno v letech 1900 – 1920 rychlý pokrok, což připravilo půdu pro zlatý věk kolii a vznik velkých amerických chovatelských stanic v letech 1920 – 1930. Jména jako Alstead, Arken, Arrowhill, Tazewell, Tokalon, Hertzville, Lodestone, Noranda, Sterling, Bellhaven a Honeybrook začala dominovat na americké psí scéně a předurčila cestu budoucím generacím.

Chcete se věnovat chovu dlouhosrstých kolii z amerických linií? A čím se vlastně liší americká kolie od klasické?

Americké kolie se spíše navrací ke starým klasickým typům kolii jako byly viktoriánské či legendární filmová Lassie. Jejich vzhled, povaha i instinkty se tolik nezměnily jako například u moderních evropských typů. Rozdíly mezi americkými a evropskými liniemi jsou v mnoha směrech. Exteriérově jsou americké linie vyšší, s atletičtější založením. Mají mohutnější, delší hlavu ve tvaru válečku, s malým stopem a očima mandlového tvaru. Velký rozdíl je také v kvalitě srsti. Americké kolie mívají pouze

Trikolorní americká kolie Edward from Big American Dream

minimální podsadu, přesrstují jen při dospívání. Klasická kompletní výměna srsti na jaře a na podzim se u nich téměř neobjevuje. Největší rozdíly jsou však ty povahové. Americké kolie jsou skvělými hlídači, srovnatelnými

s německým ovčákem. Jsou to od přírody velice aktivní a veselí psi, které zajímá vše, co se kolem nich děje. Potřebují více pohybu, ovšem když se dostatečně vyběhají, doma o nich ani nevíte. Jsou velice empatické a vždy jednají dle reakcí svého pána, v mžiku zareagují na sebe-menší podnět. Většinou se velmi silně vážou až fixují pouze na jednoho člověka, i když s rodinou se cítí dobře. Přirozená inteligence a vynalézavost je věc, která může hodně překvapit. Velmi přísně dodržují hierarchii smečky, tudíž jejich vzájemné vztahy v rámci rodiny včetně zvířat bývají plně bezkonfliktní. Americké kolie nejsou oficiálně uznané jako samostatné plemeno, i když některé evropské kluby posuzují kolie s americkým původem dle AKC standardu a kolie z evropských linií dle FCI standardu.

Jak je to u amerických kolí se zbarvením, mají kromě bílé ještě jiné barevné varianty, které by se lišily od barev klasické kolie?

Oficiálně uznaná zbarvení u amerických kolí jsou: trikolor, blue-merle, sobolí či zlatá, sobolí-merle a bílá se znaky. Čas od času lze nalézt i bikolorní zbarvení: bi-black či bi-blue, které známe od šeltí. Někteří američtí chovatelé se dokonce na toto zbarvení specializují, ale díky malé podpoře klubů je bikolor spíše raritou. V poslední době se těší obliběnosti některých

Giulia of Golden Gate ve zbarvení blue merle s bílou

chovatelů zbarvení harlequin, kryptická modrá a maltézká modrá, oficiálně se ale řadí pod blue merle.

Je možné americké kolie vystavovat na výstavách pořádaných FCI? Nebo se pro ně pořádají speciální výstavy?

Americké kolie je možné vystavovat pod FCI, ovšem musíte počítat s mnoha komplikacemi, jelikož jsou dva platné standardy – jeden FCI a druhý AKC, ve kterých jsou některé zásadní odlišnosti. Tou největší je výška a zbarvení. Pokud budete chtít být posuzováni stejně jako kolie v USA dle AKC či CKC standardu, musíte jít na výstavu klubu, který tyto standardy uznává a posuzuje podle nich.

Proč jste si pořídila právě americké dlouhosrsté kolie?

Kolie byla mým dětským snem, ale zjistila jsem, že kolie podobné mé vysněné Lassie se u nás nechovají, a tak jsem se začala rozhlížet v zahraničí. Vždy jsem měla velice blízko k německým ovčákům a sibiřským plemenům, proto jsem hledala psa, který se jim bude natúrou podobat, psa, který bude mít silnou osobnost, bude rázný hlídač, věrný, empatický společník s vysokou inteligencí a chutí pro každé dobrodružství. Na první pohled mi padl do oka trikolorní pejsek Edward from Big American Dream, který byl přesně tou velkou svéráznou a srdečnou kolí, o které jsem snila. Importovala jsem ho v březnu roku 2008. Poté mě tento typ naprosto nadchl, měl mnohem více, než jsem čekala, tak jsem se rozhodla věnovat se oficiálně chovu a importovala jsem blue-merle fenku jménem Giulia of Golden Gate – Lia. Velkou motivací pro tento chov byla také zdravotní stránka. Některé americké a evropské chovatelské stanice, jež chovaly dle AKC standardu, již preferovaly genetické testování a člověk tak měl větší přehled o zdraví pejska, kterého si pořizoval. Dnes mi dělají společnost čtyři americké kolie.

Maria Steinerová

Foto: archiv L. Andryškové

Success znamená úspěch

A úspěchů má Tereza Filipová se svojí fenkou dlouhosrsté kolie Success Fatranský Sen opravdu mnoho! Nejvíce se jim daří v královské disciplíně – stopování, ale neméně úspěšná je Success i při poslušnosti, na výstavách či při coursingu.

Se Success se aktivně věnujete hlavně výcviku poslušnosti a stop. Máte mimo jiné i zkoušky stopařské FPr1–3. Kdy jste začala s nácvikem stop?

S nácvikem stop som začala paradoxne dosť neskoro, vo veku asi siedmich mesiacov. Pozostával najskôr z nácviku čuchania vo štvorci (koláči) aspoň trikrát týždenne aj viac. Keď sa toto už stalo rutinou a dokázala sa sústrediť a čuchať aspoň pätnásť až dvadsať minút, prešli sme na rovné stopy. Najskôr krátke, desať až pätnásť metrov, vypaľskované a vždy ukončené predmetom, ktorý musela zaľahnúť. Po ukončení – stále v ľahu, to bola veľká pochvala a väčšie množstvo granúl, skoro až denná dávka, aby mala zo stopy naozaj dobrý pocit. Chodila sa na ňu v podstate nažrať. Jednalo sa samozrejme o vlastné stopy. Cudzie sme začali až oveľa neskôr, ale psy s týmto prechodom obyčajne nemávajú problém. Keď si dobre načuchajú náššlap, nie je čo riešiť.

I aktivní kolie se dokážou při výcviku soustředit.

Jak často trénujete stopy? Kolie bývají dost energické, dokáže se Success na stopách uklidnit a plně soustředit?

V sezóne, od zlezania snehu po opätovné snehové zrážky, a hlavne v dobe priprav na skúšky, to bolo časovo naozaj náročné, tri až päťkrát do týždňa. Hlavne, keď sa už šlapu cudzie a dlhšie stopy a je nás viac, z čoho každý má jed-

V coursingu nám ani sníh nezabrání.

ného alebo dva psy, to zaberie celé popoludnie až do tmy. V tíme sa šľape lepšie, viac hláv viac rozumu a aj motivácia psovoda je tým samozrejme lepšia. Pes sa nesmie na stope ponáhľať, inak robí chyby. Má pracovať rozvážne, systematicky a treba ho k tomu od začiatku učiť. Na to má psovod vodítko a hlas, prípadne môže dať na stopu viac pamlskov, aby psa pribrazil, rieši sa to rôzne a u každého psa individuálne.

Začínáme i s obranami.

Máte složenou zkoušku FPr3, což je velice náročná zkouška, jak dlouho jste se na ni připravovala?

Success mi v podstate v jednej stopárskej sezóne splnila FPr1, FPr2 a na konci aj FPr3, takže to bolo kontinuálne a tréning sa moc nelíšil. Občas to bola stopa krátka, maximálne do päťdesiatich metrov a s nanajvýš jedným lomom, aby sa namotivovala, potom si zas celú FPr3 odčuchala a takto stále dokola. Pes sa musí na stopu tešiť, inak výsledky nebudú uspokojujúce.

Jaký používate stopovací postroj a vodítko? Nestáva sa, že se vodítko motá do dlouhé kolii srsti?

Postroj nepoužívam, len obojek a dlhé tenké vodítko prevedené pomedzi predné a zadné končatiny. Spočiatku som používala široké, ktoré sa dobre držalo v ruke, no keďže som Success naučila na stope pracovať stredným tempom a rozvážne, nebolo ho treba. Navyše, keď sa doň oprel vietor, rušilo ju. Používam tenké guľaté desaťmetrové vodítko, ktoré si prichytím na potrebnú dĺžku, aby som prípadne mohla psa skorigovať. Do srsti sa nemotá.

Jakým způsobem jste učila označování předmětů na stopě?

Tréning nezačal na stope, ale na vychádzke alebo pred panelákom. Kľakla som si k nej, pridržala za obojek a odhodila mnou napačovaný IPO predmet na vzdialenosť asi len pol metra. Povedala som jej „hľadaj, označ“,

Success Fatranský sen, nar. 13. 04. 2010, o. Amalie Pure Gold, m. Pussycat Fatranský sen, chov. M. Kotuláš. Úspěchy: Slovenská Junioršampiónka, Slovenská Šampiónka, Slovenská Grandšampiónka, 3x CAJC, 6x CAC, 4x res. CAC, CWC, 3x CACIB, res. CACIB, 4x BOB, 2. FCI I, East Junior Winner, Najlepší pohyb plemene. **Zkoušky:** BH, FPr 1, FPr 2, FPr 3, BH-SK, StPr 1, StPr 2, StPr 3, Coursingová licencia, Majstrovstvá SR v coursingu 2012 – 4. miesto, Majstrovstvá SR v coursingu 2013 – 3. miesto.

ona prišla zvedavo k predmetu, ja som ju jemne pritlačila k zemi a ešte raz povedala „označ“. Nasledovala veľká odmena. Dôležité je, aby sa pes naučil zaľahávať presne a rýchlo. Postupne som predmet odhadzovala ďalej a ďalej. Občas na vychádzke som ho zahodila za seba tak, aby si to Success nevšímala, dala som si ju k nohe a vysielala opäť s povelmi „hľadaj, označ“ k predmetu. Bola to zároveň príprava aj na StPr skúšky. Keď sa to stalo rutinou, zapracovala som to do stopy a problém nebol. Akurát spočiatku na stope pri predmete to chcelo ešte korekciu vodítkom a hlasné „označ“, keď už bola pri ňom.

Další zkouškou, kterou jste složila, je StPr3, což je zkouška vyhledávání předmětů nejvyššího stupně. Co všechno tato zkouška obsahuje a jak jste se na ni připravovala?

Ak pes už vie, čo je predmet na stope, nácvik je o to jednoduchší. Najdôležitejšie a najťažšie na tejto skúške je rekcia psa na psovodove posunky, teda jeho vysielanie psa do strán. Na tejto skúške sa používajú IPO predmety, majú ale polo-
vičný rozmer, teda jeho nájdenie je pre psa ťažšie.

U kolii se často setkáváme s častým a obtěžujícím štěkáním, byl to i váš problém? Jak jste jej řešila?

U môjho psa som sa s tým nestretla. Osobne si myslím, že je to jeho psychikou. Ak sa pes „vy-drivuje“ napr. pri obrane, samozrejme šteká, lebo veľmi chce, v ostatných prípadoch nemá prečo štekať. Ak tento problém niektoré kólie majú, mali by sa majitelia zamyslieť nad svojím prístupom ku psovi, alebo chovatelia nad výberom chovných jedincov. Tento problém totiž vychádza z hlavy psa.

Důležitá u každého sportu či výcviku je motivace. Na co váš pes nejlépe reaguje?

U šteniatka to bolo žrádlo, neskôr loptička, pešek apod., ale aj prázdna plastová fľaša má svoje čaro.

Success je i velice úspěšná v coursingu. Pro psa je tento sport fyzicky velmi náročný, přidáváte výživové doplňky?

Moja známa je jednou z organizátorkou coursingu v Žiline, tak sme sa šli pozrieť. Success to chytilo a boli sme v tom. Odvtedy chodíme na tréningy aj preteky pravidelne. Je to jeden z mála športov, kde pes kompletne vypne a vyresetuje, preto je veľmi obľúbeným športom napr. u canisterapeutických psov. Aj keď si to môžu ľudia myslieť, ale hustá srst žiaden problém v pohybe nerobí, kólia je pôvodne ovčiarsky pes, od ktorého sa pohyb vyžaduje. Coursing behajú aj afgánske chrty, takže kólia by s pohybom kvôli srsti určite problém nemala mať. Ak taký problém má, tak nie kvôli srsti. Výživové doplnky nepoužívam žiadne, len superprémiové granule. Ale samozrejme bez pravidelného pohybu a dlhých vychádzok by to žiadna sláva nebola.

Měla byste radu pro majitele kolii, kteří by chtěli začít se stopováním, například na co si dát nejvíce pozor?

Bola by som úprimne veľmi rada, keby sa stopovanie u kólií stalo bežným „športom“, pretože pri ňom musí pes používať mozog, a teda sa správne psychicky unavíť. Potom sa nemôže stať, že bude napr. vyštekávať len tak. Pozor si treba dávať na terén, aby nebol plný ostrých tráv, alebo príliš prašný, prípadne aby Vás nikto nevyhnal z poľa vidlami. Doporučujem vyhýbať sa mravcom, ktoré môžu naozaj spôsobiť šarapatu na stope, dokonca psa od nej až znechutiť.

Maria Steinerová
Foto: archiv T. Filipové

„Čím víc do toho dáš, tím víc dostaneš!“

Tak zní osobní motto Pavly Bártové, která se při pořízení psa na agility rozhodla „plout proti proudu“ a jako parťáka do týmu si vybrala plemeno, které je na parkúrech ne zcela běžné – dlouhosrstou kolii Codyho z Josefovské pevnosti.

V létě je potřeba obzvlášť hlídat, aby se pes na parkúru nepřehřál.

S Codym se aktivně věnujete pro dlouhosrsté kolie ne zrovna typickému sportu – agility. Proč?

Agility jsem si oblíbila už dlouho před tím, než se Cody narodil. Hltala jsem články o tomto sportu, které vycházely v kynologických časopisech. Tou dobou byl mým nejvěrnějším přítelem úžasný pes – dlouhosrstá kolie Gino. Pro mne životní pes, na kterého se nezapomíná. Na takové povyražení jako agility už neměl věk, a tak mi nezbývalo, než o agility jen číst a jezdit jako divák na závody v okolí. O plemeni i sportu tedy bylo rozhodnuto dlouho dopředu. Codyho maminku jsem znala z agility závodů a Codýsek byl to nejmenší a nejakčnejší štěně z vrhu. Dalo by se říct, že vše bylo dopředu dáno.

Kolik bylo Codymu, když jste s agility začali?

Na naše agilitní začátky jsme si počkali. Codymu bylo patnáct měsíců, když jsme ve zdejší ZKO začali navštěvovat kurzy agility. Předtím jsme se věnovali základní poslušnosti a obedience. Měli jsme dobré základy pro vzájemnou spolupráci a Codymu nedělalo agility žádný

problém. Rychle chápal, co po něm chci. Základní povely se naučil během několika lekcí. Kde jsme se ale moc nedokázali sehrát, byl slalom. Na tréninku bylo vše v pořádku, ale na závodech jsem netušila, jak se u slalomu správně chovat.

Kolie má krásnou hustou a dlouhou srst, není pro ni při běhu omezující? Jak je to s rychlostí kolie na parkúru?

Dlouhosrsté kolie nedosahují na parkúru nějakých závratných rychlostí, ale i tak jsou jedinci, kteří dokážou zaběhnout i velice slušné časy. Dalo by se najít i jisté pravidlo, dokazující, že čím méně chlupatý pes, tím rychleji běhá. Většinou mi přijdou rychlejší feny, které bohatostí srsti zaostávají za svými psími protějšky. Mnohé moderní kolie oplývají dle mého názoru až nadbytkem srsti, kdy linie těla zaniká pod chlupy. V tomto případě může být srst skutečně poněkud omezující.

Jak často trénujete a jak vaše tréninky probíhají?

Tréninky máme v naší ZKO jednou týdně. Většinou k tomu stihnou i jednou do týdne samostatný trénink pouze na třech, čtyřech překážkách. To pak máme čas jen na sebe a hodně si hrajeme. Sporadicky přidávám i zahradní tréninky. Po zimní, asi dvouměsíční přestávce, je nám k dispozici zdejší jezdecká hala, kam přes zimu přesouváme tréninky. Dlouhosrsté kolie jsou psi do každého počasí. Rozbředlá půda jim nevádí. Ani mokro, déšť... Cody pracuje za každého počasí. Je však potřeba počítat s tím, že srst nasákne vodou, nabálí se bahnem a pokud je v okolí jakákoliv volná větev či list, najdete ji brzy zapletenou v srsti. Kolii

Cody zvládal většinu překážek bez problémů.

srst má naštěstí dobré samočisticí schopnosti, a tak není nutné po takovýchto trénincích psa koupat. Špína sama opadá. Vedra jsou problémem, ale to nejen pro kolie. Při vyšších letních teplotách trénujeme kratší sekvence, a to buď brzy z rána, nebo pozdě večer. Při extrémních letních teplotách netrénujeme. Nejen, že hrozí přehřátí, ale vysoké teploty dokážou kolie velice zpomalit a takový trénink nepřináší žádné kladné výsledky.

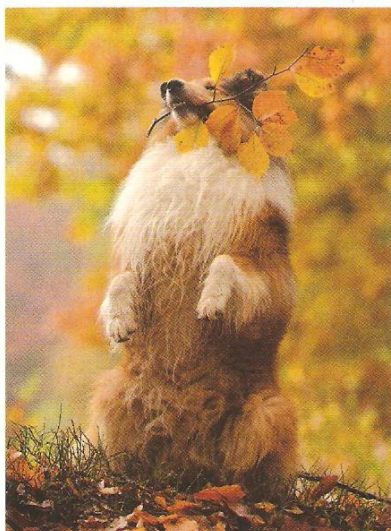
Jsou nějaké překážky, které Codymu vyloženě nevyhovovaly?

Naše agilitní začátky byly vážně hladké a Cody neměl s ničím problémy. Kladinu, áčko i houpačku znal z lekcí základní poslušnosti. I když se s nimi setkal zcela jinak, v jiných situacích, než které přináší výcvik agility, naučil se jich nebát. S přehledem zvládal všechny překážky,

Jako překážka poslouží i kamarád.

Jak na slalom

Cody z Josefovské pevnosti, nar. 16. 6. 2009, o. One More Night African Gold, m. Melody d'Amour ze Zlaté Jalny, chov. Eva Plištilová

Zkoušky: ZOP, LA2. **Závody:** sportovní kynologie – 6. místo dle ZZO, obedience – 5. místo v kategorii OBZ, dogtrekking – Lužickohorský dogtrekking (neoficiální) – 3. místo SHORT (40 km) ženy, agility – dvakrát 1. místo LA1, jednou 2. místo LA1, jednou 3. místo LA1, dvakrát 2. místo LA2, 3. místo Agility open, Mistr republiky dlouhosrstých kolií 2012, Vítěz IV. Agility Collie Cupu 2013, 3. místo na MR dlouhosrstých kolií 2013.

kteří jsme měli k dispozici. Pak jsme vyrazili na první intenzivní trénink na jiný cvičák. A tam se ukázalo, že máme problém. Cody se cizích překážek bál, a to včetně bočnic. Báť se dokonce skákat. Začínali jsme úplně od začátku s obíháním bočnic s laťkami na zemi. O zónových překážkách ani nemluví... Houpačku jsme museli nacvičit znova, bylo to jako by ji nikdy neviděl. S dalšími zkušenostmi z jiných cvičáků se začala situace rychle zlepšovat. Brzy byl schopen podávat vyrovnané výkony prakticky kdekoli.

Důležitá u každého sportu či výcviku je motivace. Na co váš pes nejlépe reaguje?

Pro Codyho je hlavní motivací jídlo, miluje sýr, točený salám, sušené maso, vařené vnitřnosti apod. Pro jídlo coby hlavní motivaci jsme se rozhodli oba, je to nejjistější. Jiné to je, když si uděláme uvolněnější soukromý trénink, kdy odměny střídám. Sám si pak i vybere jako odměnu míček, tahadlo apod. I když o nějaký ten mls se ochudit rozhodně nenechá.

Co se týče výživy, má Cody nějak upravený jídelníček nebo dostává doplňky stravy na posílení kloubů?

Cody, ač na to nevypadá, váží jen velice málo přes dvacet kilo. Doplňky na posílení kloubů

dostává během hlavní agility sezóny, ale jen jako prevenci.

Cody nasbíral na poli agility mnoho úspěchů, mezi nejvýznamnější se počítá titul Mistra republiky dlouhosrstých kolií 2012 a absolutní vítězství na Collie Cupu 2013, kde se probojoval konkurencí nejen dlouhosrstých kolií, ale i těch krátkosrstých! V čem vidíte důvod dnešního „poklesu“ zájmu o dlouhosrstou kolií a naopak boomu u kolií krátkosrstých?

Těch důvodů je víc. Krátkosrsté kolie jsou bezesporu vhodnější pro sport. Dokázaly si zachovat chuť pracovat a jsou svou rychlostí schopny konkurovat i jiným, v agility mnohem početnějším plemenům. Dlouhosrstá kolie není plemeno, které by si zvolil člověk s ambicemi v jakémkoliv kynologickém sportu. Na vině je i několik mýtů, pomluv a pověr, které se k dlouhosrstým koliím vážou. Kolikrát jsem jen

Dlouhá srst koliím při skocích nevadí.

slyšela, že jsou to hloupí líní psi, vhodní jen do výstavního kruhu – a lidé tomu vážně věří! A pak ta srst. Dnes lidé nechtějí psa, o kterém si myslí, že jej musí denně česat, což je u kolií opět další rozšířená pověra. Pokud skutečně své dlouhosrsté kolie porozumíte, můžete s ní mít úspěchy ve většině kynologických sportů, ale pokud si zvolíte kolie krátkosrstou, je dost pravděpodobné, že vaše cesta ke sportovním vrcholům bude jednodušší.

U kolií se často setkáváme s častým a obtěžujícím štěkáním. Jaká je vaše zkušenost?

Setkávám se s tím denně. Při agility jsem štěkání neřešila. Byl to Codyho způsob vyjádření radosti a já nikterak nechtěla jeho radost z agility tlumit. Párkrát si štěkne před startem a pak jen sem tam během parkúru. Je to součást našich běhů, výraz jeho natěšení na běh. Nikdy jeho štěkot nebyl na úkor jeho výkonů na parkúru. Jenže tento štěkot se stále stupňuje a je dost pravděpodobné, že to budu muset začít řešit.

Co byste doporučila majitelům kolií, kteří by se chtěli věnovat agility?

Nejprve bych poradila, aby si majitel našel vhodného trenéra agility, člověka, který vám bude svými názory sedět, který bude mít po-

Jak jsme zvládli slalom?

Trvalo nám dlouho, než jsme našli společnou řeč mezi těmi dvanácti týčkami. S Codym jsme slalom začínali učit nejdřív tzv. „na ruku“, což znamená, že pes následuje ruku s pamlskem, která se „proplétá“ slalomem. Tento pohyb není nejjednodušší a většina psovodů si ho nejdřív natrénuje „sólo“, bez psa. Cody rychle pochopil princip, ale stále mne tam potřeboval – blízko u sebe tak, jak si zvykl. Stačil jediný můj chybný pohyb a ze slalomu vypadal. Uměl ho sice zaběhnout i bez chyb, ale pomalu. Jednodušší náběhy zvládal, u těžších potřeboval mou pomoc. A tato situace se lepšila jen pomalu. Jelikož mi způsob, jakým tuto překážku zvládal, nevyhovoval, rozhodla jsem se slalom kompletně přeučit. Tentokrát jsem použila tzv. „uličku“ – velmi zjednodušeně se jedná o formu náviku slalomu, kde se ze začátku nevyužívá slalom tak, jak ho známe, ale používají se dvě řady slalomových tyček, které jsou postaveny vedle sebe tak, aby vytvářely uličku – tyčky jsou lehce posunuté, což znamená, že nejsou obě řady přímo rovnoběžné, ale při pohledu shora jsou tyčky „cik-cak“. Pes uličkou probíhá, postupně se řady přisouvají blíží a blíží, až jsou tyčky klasicky v jedné linii. Tato metoda Codyho zrychlila. Začínali jsme úplně od začátku, jako by slalom nikdy neviděl. Postupně jsem uličku zužovala, až jsme byli zpátky u rovného pevného slalomu. Osamostatnil se a zrychlil. Na trénincích jsem si mohla dovolit vysílat Codyho do slalomu ob překážku. Jenže na závodech stále upadal do svých starých zajetých kolejí. A já vlastně taky. Zatímco na tréninku jsem běžela třeba dva metry od slalomu, na závodech jsem byla opět těsně se psem. Stačilo si to uvědomit. No a pak pomohl čas. Dnes už nemíváme ve slalomu chyby. Cody jej zvládá i rychleji a vypořádá se i s obtížnými náběhy.

chopení pro váš tým a vaše jedinečné potřeby. Nikdy nezapomínejte na to, že kolie jsou vysoce inteligentní a empatictí psi. Pokud přijdete na parkúr z povinnosti, že tedy děláte něco dobrého pro vašeho psa, ale přitom vás to nebude bavit, nečekejte, že to bude bavit vaši kolie! Platí to u spousty psů, ale u kolie dvojnásob: „Čím víc do toho dáš, tím víc dostaneš.“ Sama jsem si to zažila několikrát. Mohla jsem už padat vysílením, ale to, co mi psi předvedli za výkony, na to budu ještě dlouho vzpomínat. Na co si dejte u kolií pozor, jsou zbytečná opakování. I úspěšné situace či sekvence neopakujte vícekrát, než je nezbytně nutné. Kolií tím jen otrávíte. Pokud zrovna něco nechápe, nechte to na jindy, daný problém se pak většinou jako zázrakem vyřeší.

Abych to jednoduše shrnula: bavte se, experimentujte, buďte inovativní a zapomeňte na dril a tisícero opakování jednoho prvku.

Maria Steinerová

Foto: B. Bartková

Všestrannost kolii sluší

Dlouhosrstou kolii, původně pastevecké plemeno, dnes u ovčí vidáme čím dál méně. Tím se však nenechala odradit Emília Vránová. Se svým psem Amorem mio New Marton alias Chyrem se aktivně věnuje pasení, i na poli klasické kynologie skládá jednu zkoušku za druhou a dokazuje tím všestrannost kolie.

Chyr není jen výstavně velice úspěšný, ale věnujete se s ním i různým aktivitám. Například tomu, co je kolíím nejprůrozeňší – pasení. Proč?

Protože nás to baví! Když jsem si Chyru pořizovala, tak jsem s ním chtěla zkusit alespoň zkoušku vloh. Přece jen je to ovčácké plemeno. Do té doby jsem o pasení téměř nic nevěděla. Naše první setkání s ovečkami bylo úspěšné. Chyr projevil okamžitě zájem. Až časem jsem zjistila, že jsem měla štěstí na jeho povahu, jelikož to není v dnešní době bohužel u tohoto plemene samozřejmostí. I přes to, že Chyru ovečky zaujaly, naše začátky nebyly vůbec jednoduché. Když jsem ho přihlásila na ZVOP – zkoušku vloh ovčáckého psa – tak by mne nenapadlo, že by ji nesplnil. Po celém dni čekání jsme přišli na řadu až jako poslední, ve tři hodiny odpoledne při 30°C, což pro něj bylo docela náročné. Všechny tyto okolnosti přispěly k tomu, že Chyr vydržel sám pracovat pouhé dvě minuty čistě práce v kuse. I přes mé opětovné pobízení k činnosti, kdy se k práci vracel a pokračoval, nakonec zkoušku předčasně ukončil zalehnutím v nedalekém potoce. Bohužel paní rozhodčí požadovala alespoň pět minut čistě práce bez pomoci psůvoda, tudíž zkoušku nesplnil. Tento první neúspěch nás ale neodradil,

nýbrž posílil. Přibližně po půl roce pravidelného tréninku pod vedením skvělých instruktorů Moniky Šnajdárkové a Petra Burdika jsme úspěšně složili zkoušku HWT TS. Následně jsme ještě splnili i zkoušku vloh.

Často se stává, že ještě nezkušený pes přejde z pasení do „lovu“. Potýkala jste se při pasení s tímto, nebo i jiným problémem? Jak toto chování nejlépe odbourat?

Přímo s problémem, že by Chyr přecházel z pasení do lovu, jsem se nepotýkala. To, že nezkušený pes ovci oddělí od stáda a běží za ní, nemusí

a k oddělování ovčí nedocházelo, tzn. správně ukazovat holí a tím držet odstup psa od ovčí. Když už se tak stane, tak je ideální ho odvolat a poslat pro ovci zkušeného psa, který by měl po celou dobu hlídat stádo. Tato situace se dá i nasimulovat, a to tak, že si od stáda oddělíme jednu ovci, která zůstane stát a neutíká. Pes se pro ni následně pošle. Tento způsob je kontrolovatelný a bez stresu pro psa.

Kolie jsou povahově přátelské, jaký je Chyr k ovčím? Není právě tato přátelská povaha hendikepem, např. při získání respektu od stáda?

I přes jeho dobráckou povahu si ze začátku chtěl zvýšit sebevědomí štipáním do ovčí, což jsem musela odstranit. Dnes už ví, že nemusí používat tak silné prostředky, aby ho ovce poslouchaly. Pokud to ale situace vyžaduje, sjedná si respekt vyceněnými zuby a cvakáním „na prázdno“, bez fyzického kontaktu. Obecně mají dlouhosrstky velký tlak na ovce, a proto jim vyhovují větší stáda. Mají ho z důvodu své velikosti a objemu srsti, takže na první pohled ovce znejistí. Poté záleží na individuální psychické síle každého psa – tu Chyr postupně získal, a proto ho ovce poslouchají.

Obecně mají dlouhosrstky velký tlak na ovce, a proto jim vyhovují větší stáda.

hned znamenat, že se jedná o lov. Ve většině případů ji chce vrátit zpět do stáda, ale ve stresové situaci neví, jak tohoto docílit. Pokud by se jednalo o lov a ovce by zůstala stát, tak by ji pes strhl k zemi, k čemuž téměř nedochází. Hlavním úkolem psůvoda je, aby si pohlídal situaci

Každý, kdo si představí kolii, tak si musí ihned vybavit i dlouhou a hustou srst. Není právě tato srst při pasení na obtíž? Nemůže právě obava z poškození srsti být důvodem, proč tak málo lidí s kolii pase?

Jak jsem již výše uvedla, tak právě dlouhá a hustá srst je při práci jejich výhodou, a to z důvodu většího respektu u ovcí. Jediný problém se srstí má Chyr tehdy, pokud se mu do ní zamotá bodlák nebo větvička. Snaží si to vytáhnout a to pak jde vše stranou, včetně oveček. To se ale naštěstí stává zřídka. Dlouhá a hustá srst psa při pasení žádným způsobem neomezuje, ani se nepoškozuje, takže pasení kolii ve výstavní kariéře nebrání. Srst kolie má navíc samočistící schopnost. Můj osobní názor, proč tak málo lidí s kolii pase, je ten, že je zatím nedostatek tréninkových míst, také jejich vzdálenost a spousta práce. Ale rozhodně to nebude ze strachu z poškození srsti.

Máte s Chyrem složenou zkoušku IHT2 TS. Co tato vrcholová zkouška obsahuje, co bylo pro vás největším „oříškem“?

Stejně jako u předchozích zkoušek, které je potřeba složit, i pro účast na této se začíná vyvedením a končí se zavřením ovcí do košáru. Čas pro tento stupeň zkoušky je vymezen na půl hodiny. Následují obtížné přechody – průchod, most, ploty, bariéra nebo třídicí trychtýř, které se zvyšují počtem podle úrovně zkoušky. Vynechání přechodu má za následek ztrátu bodů a nelze jej opakovat. Dalším úkolem je „zapasení“, které je vymezeno čtyřmi kúly o rozměru patnáctkrát patnáct metrů, kam pes přivede stádo a po určité době ho musí udržet na místě a v klidu. Zatímco je stádo v klidu, psovod chytí a přidrží ovcí určenou rozhodčím. Během tohoto úkolu se simulují projetí auta vedle stáda. To musí zůstat na místě hlídaném psem, aby nedošlo vběhnutí do cesty vozidla. Dalším prvkem je stopka, kdy pes musí na po-

vel přijít před stádo a zastavit jej za jakékoliv situace. Například na přechodu, když se stádo zastaví, psovod zkontroluje, zda přechod není nebezpečný a dalším povelom psa pošle za stádo, které se následně rozejde. Hodnotí se i inteligence provádění psa i psovoda, povely – hlasem, gestem a hvízdem, dále pak poslušnost, aktivita a jemnost k ovcím. Přihlíží se také k povaze ovcí. Krátké štípnutí je přijatelné, pokud je to nutné a vyžaduje to udržet stádo pod kontrolou. Jakákoliv agresivita ze strany psa je přísně penalizována. Pro nás jsou „oříškem“ vždy ovce, které neznají tak velkého psa a jejich reakce. Navíc každý rozhodčí volí odlišnou trasu a také různé přechody.

Obedience se od klasické poslušnosti liší zejména přesností nejen psa, ale i psovoda.

Myslíte si, že by se majitelé kolii měli se svými psy vrátit k tomu co je kolii nejblíží, tedy k pasení?

Určitě je to vhodný sport – a nejen pro kolie. Člověk pozná přirozenou práci psa a také dochází k lepšímu vzájemnému porozumění a hlavně kolie jsou při pasení šťastné a ve svém živlu.

U kolii se často setkáváme s častým a obtěžujícím štěkáním. Byl to i váš problém? Jak jste jej řešila?

Setkávám se s tím u kolii často, ale u Chyry to až takový problém není. Nemohu říci, jestli je

to výchovou nebo povahou, ale pokud mne má jen pro sebe, tak o něm ani nevím. Štěkáním si ale někdy vynucuje pozornost, třeba na cvičáku nebo při hře, kde je víc psů a já si ho nevšímám. V případě že chci, aby přestal štěkat, přestane – umí to na povel.

Kromě pasení se aktivně věnujete i sportovní kynologii a obedienci. V obedienci máte složenou zkoušku OBZ. Jak jste se na ni připravovala, co vám dělalo největší problém a v čem jsou největší rozdíly mezi klasickou poslušností a obediencí?

Obedienci jsem se dlouho bránila a dávala přednost pouze sportovní kynologii, se kterou jsem začínala asi před patnácti lety. Až po změně zkušebního řádu v obedienci, kdy zrušili v OBZ a OB1 rozlišování předmětů, jsem se o ni začala trochu zajímat. Díky výcvikovému víkendů pro dlouhosrstky, kde jsme měli seminář s trenérkou Kristýnou Vojkovskou, se

Amore mio New Marton, nar. 3. 12. 2009, o. Dark Sky from Graslic Hills, m. Gloria vom Hause Reinhard, chov. A. Nič

Výstavy a tituly: Junior šampion SK, Šampion SK, Šampion ČR, Klubový šampion KCHCS ČR, Klubový šampion práce, Klubový šampion SK, Národní vítěz, Krajský vítěz, Nejlepší pes plemene, čestatel Grand šampiona ČR

Závody a soutěže: Obedience collie sheltie Cup 2012 – Vítěz OCSC ve třídě OBZ, Vítěz třídy plemene OBZ, 1. místo IHT1 TS, Turany, SK, 2. místo IHT2 TS, Vysoký Újezd, 1. místo IHT2 TS Budišov nad Budišovkou, 2. místo IHT2 TS Hamiltonty, 3. místo Pes roku KCHCS 2012 – kolie dlouhosrstá – dospělý pes, Sportovní pes roku KCHCS 2012 – všestranný výcvik – kolie dlouhosrstá, Sportovní pes roku KCHCS 2012, 2013 – pasení – kolie dlouhosrstá, 1. místo Top pes kólia dlhosrstá 2013

Zkoušky: ZZO, ZOP, ZPU1, BH, OBZ, ZVOP, HWT TS, IHT1 TS, IHT2 TS, PTCTP – zkouška z canisterapie

Poškození srsti při pasení se majitelé kolii nemusí bát.

mi to zalíbilo natolik, že v tom pokračujeme dodnes pod jejím vedením. Na zkoušku jsem se připravovala samostatně, a to tím způsobem, že jsme doučili některé cviky, které nejsou součástí sportovní kynologie. Necelé dva měsíce nato jsme složili zkoušku OBZ – v tu dobu jsme již měli složeny zkoušky ZZO, ZOP a BH. Největší problém mi dělal fakt, že jsem psovi neustále pomáhala svým tělem. Rozdíl vidím hlavně v přesnosti provedení cviků, nejen u psa, ale i pohybu psovoda je víc sledovaný. Při zkoušce je o jednoho člověka navíc, a to o stewarda, který s rozhodčím chodí v těsnější blízkosti psa. Nyní se připravujeme na OB1.

Kolie obecně nemají rády časté opakování a stereotyp.

Jak často trénujete a jak tréninky probíhají? Je možné trénovat i v zimě, v nepříznivém počasí, nebo v letních vedrech?

Tady platí asi jako u všeho: méně je někdy více. Kolie obecně nemají rády časté opakování a stereotyp. Cvičím párkrát do týdne a někdy si dáme pauzu i měsíc. Záleží na tom, jestli se připravujeme na nějakou zkoušku nebo ne. Trénuji převážně sama, jako výcvikář mám možnost volného přístupu na cvičák. Někdy se domluvíme s několika lidmi a cvičíme společně např. na louce, parkovišti atd. Také i při běžném vedení výcviku ostatních členů Chyry někdy zapojím, aby měl zpestření. Nepříznivé počasí řešit u Chyry nemusím, to vadí spíše mně. On si naopak užívá, že není horko. Srst není problém ani tady, při odložení si klidně lehne i do potoka. V létě se snažím cvičit brzy ráno nebo večer, kdy není takové horko, ale pokud vyjde takové počasí při zkouškách, je to trochu problém, protože se přestává soustředit. Jeho srst ho chrání nejen v zimě, ale částečně i před horkem. Před přehřátím si člověk musí dávat samozřejmě pozor u všech psů, bez ohledu na plemeno.

Důležitá u každého sportu či výcviku je motivace. Na co váš pes nejlépe reaguje?

Největší motivací pro Chyru je balonek, ale i pamlsky, které používám především na přesnost cviků.

Chyr získal několik šampionátů. Jak pečujete o jeho srst, aby si ji udržel ve výstavní kondici?

Před výstavou pouze vykoupu šamponem tlapy, a pokud je potřeba, tak i límec ze spodů a pořádně vykartáčuji. Mimo výstavy ho kartáčuji dvakrát do měsíce, v době línání i častěji a celého ho vykoupu jednou ročně. Ani letní koupá-

Díky své povaze se Chyr stal i aktivním psem canisterapeutem.

ní v přírodě, které má velmi rád, není pro srst překážkou. Kolie vyžaduje výstavní úpravu také nůžkami. Srst se zastříhuje na tlapkách a v okolí uší. Toto dělám pravidelně, nejen kvůli výstavě. Asi před půl rokem jsme přešli kompletně na BARF. Po celou dobu přidávám různé výživové doplňky na vše.

Ze sportovní kynologie máte kromě jiných i zkoušku ZPU1, kde máte možnost jednoho volitelného cviku. Pro který jste se roz-

hodla – pro stopu, nebo hlídání předmětu psovoda?

Měsíc před touto zkouškou jsem se rozhodla, že to bude hlídání předmětu psovoda. Do té doby jsem byla přesvědčená, že půjdeme na stopu, kterou jsme trénovali dlouho před tím. Jenže stopy nejsou mou silnou stránkou. Díky tomu, že se věnujeme i obranám, tak s nácvikem hlídání předmětu nebyl problém. Jsem ráda, že jsem se rozhodla tímto směrem. Tento cvik splnil za plný počet bodů. Skupinové cviky nám žádné potíže nedělají, takže s tímto problémem nemáme.

Kolie mají úžasnou povahu a bývají i velice vhodné k dětem. Chyr je i jednou z mála dlouhosrstých kolii u nás s úspěšně složenou canisterapeutickou zkouškou. Věnujete se „canisce“ aktivně i nadále?

Canisterapii jsme se začali věnovat ještě před složením zkoušky a věnujeme se jí aktivně dodnes. Letos v dubnu nás čeká přezkoušení po dvou letech. Pravidelně docházíme do Rehabilitačního stacionáře ve Zlíně na Nivách za podpory Občanského sdružení Šance pro život, kde se věnujeme terapeutické činnosti. Tato probíhá formou aktivní canisterapie, která je pravidelně poskytována deseti až patnácti dětem ve věku od dvou do deseti let s kombinovaným postižením. Pomáháme rozvíjet jemnou i hrubou motoriku, komunikaci, stimulaci k pohybu a hře, stimulaci myšlení a socializaci všech zúčastněných dětí.

Co byste doporučila majitelům kolii, kteří by se chtěli věnovat pasení, obedienci nebo canisterapii?

Musí zkusit, co je bude bavit společně. Kolie pro pána udělá vše, ale je důležité, aby z toho měla radost i ona. V případě pasení je potřeba, aby měl pes vrozenou vložku pro tuto činnost. Také pro canisterapii je důležitá povaha daného psa.

Maria Steinerová ■

Foto: archiv E. Vránové, D. Laníkové, P. Bártová